

UKA16/71

18. oktober 2016

Kelly Berthelsen

Kingusinnerpaamik 1. januar 2017 aallarnerfigalugu ukiuni tallimani misiligummik teriannissat, tulukkat naajallu eqqissisimatinneqarunnaarallarnissat pillugu Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartut aaliangiiffigisassaattut siunnersuut. Misileraanerup naareersimalernerani misileraanerup kingunerisaasa sunniutai pillugit nalilersuiffiginerat saqqummiunneqassalluni, ilaatigut eqqissisimatitsinerup atorunnaavissinnaanera pillugu nalilersuisoqassalluni.

(Inatsisartunut ilaasortaq, Anthon Frederiksen, Partii Naleraq)

Siunnersuut Inuit Ataqatigiinniit ima oqaaseqarfigissavarput.

Siunnersuummi ajornartorsiutit assigiinngitsut arlallit saqqummiunneqarput, taamaammallu tamarmillu immikkut qanoq iliuuseqarfigineqartariaqarlutik. Naajat tulukkallu illoqarfinni eqqaaveqarnermi ajornartorsiutaasarput, terianniallu perlerornertik pillugu uumasuuteqarnermut toqqaannartumik akornutaallutik, kiisalu tulukkat aamma ivikkanik nerukkaatissiornermi ajornartorsiutaasarlutik.

Terianniat toqqaannavissumik aningaasarsiornermut sunniuteqartarput. Perlerortut savaateqarfinni uumasuutini kiisisarnerat pissutigalugu ukiumut savat uumasuutillu allat ikigisassaajunnaartut toqoraneqartariaqartarput. Ajoraluartumillu ukiuni kingullerni perlerortut amerlatsikkiartuinnarnerat pissutigalugu inuittaaq kiineqartalersimapput. Taamaammat ajornartorsiut pinngitsoornagu qanoq iliuuseqarfigineqartariaqarpoq.

Ilisimasallit naapertorlugit terianniat amerliartornerannut nerisassaqaassuseq kisimi apeqqutaasarpoq, tassa amerlaaluttorsuarnik piarartaartaramik amerliartupallattarput nerisassaqaassutsillu killeqarneratigut taamaallaat amerliartornerat kigaallatsinneqarsinnaalluni.

Taamaammat inuit piniarnerisigut ikilisarneqassappata piniarneq assut pimoorunneqartariaqassaaq, siammassumillu ingerlanneqartariaqassalluni terianniat nunatsinni sumi tamani siammarsimammata. Assersuutigalugulu Kommune Kujallermi akilersittarlugit piniarneqartaraluarnerat terianniat amerlassusiannut annerusumik sunniuteqarsimanersoq maannamut annerusumik takussutissaqanngilaq. Aamma ungaserujussuanngitsoq tikillugu terianniat amii ukiorpassuarni tuniniagaalluarsimagaluartut terianniat ikilivallaartanngillat.

Apeqqutaalerporlu qanoq iliortoqartassanersoq? Assersuutigalugu nunani allanisut piaqqiorfiisa eqqaani toqunartortortitsisoqartassava? Tamanna uumasut naalliutsinneqannginnissaannit isigalugu kalaallillu uumasunik isiginnittarnerannit isigalugu kajungerineqarpallaassanngitsoq takorloorsinnaavarput, kisiannili toqunartortortitsisoqartassanersoq periarfissanut allanut ilanngullugu pinngitsoornagu oqaluuserineqartariaqassaaq.

Toqunartutortitsisarneq periarfissatut isigineqanngippat akiliilluni piniartitsisarneq maanna assersuutigalugu Kommune Kujallermi ingerlanneqartoq annertusarneqarsinnaavoq. Tamatumani Aningaasanut Inatsisikkut suleqataanissaq orniginarluinnassaaq tassami

INUIT ATAQATIGIIT

INATSISARTUNI

kommunip killilimmik aningaasaatillup terianniat killilimmik amerlassusillit piniartissinnaasarmagit amerlavallaalersitsinaveersarneq killeqartitsilersarmat.

Qularnanngitsumilli pitsaanerpaassagaluarpoq terianniap amia qangatut tunisaalersinnaasuuppata taamalu nunatta aningaasarsiorneranut imminullu pilersornermut iluaqutaalissagaluarluni. Ajoqutaanerallu suli qaangerneqanngippat tassunga ilanngullug periarfissat allat misissorneqartariaqassapput.

Tassalu, nalinginnartumik piniarneqarnerat maannamut ingerlanneqartoq kisimi naammangilaq, terianniat pingaartumik uumasuuteqarfinni ajornartorsiutaanerat kingunilimmik qanoq iliuuseqarfigineqassappat periaatsit allat atorneqartariaqassapput. Periarfissallu suut atorneqarnissaat misilerarneqartariaqarpoq. Assersuutigalugu nunani allani iluatsittumik atorneqareersimasoq, tassalu akiuussutissanik nerisassatigut siammarterineq atorneqarsinnaassaaq.

Ataaserli avaqqunneqarsinnaangilaq, terianniat perlerortut amerliartuinnartillugit ajornartorsiut alliartuinnassaaq. Maannamut uumasuutinik amerlaqisunik naleqartarpoq, ajussaqaarlu inuup inuuneranik naleqassagaluarpat.

Tulukkat naajallu terianniasulli uumasut inuillu peqqissusiannut navianartorsiortitsiginngikkaluarlutik taamaattoq inuit piinut serlersaartarlutik, pingaartumilli eqqaavinnik aserorterisarlutik aamma ajoqutaajuartarput. Tamatumalu saniatigut aamma nappaatinik soorlu salmonellamik kiisalu Campylobakterinik siammarterisinnaapput. Aamma naajat tatsini imeqarfinni anamallutik E-coli bakterianik ulorianarsinnaaqisunik siammarterisarput.

Taakkuttaaq amerliartupallattaramik maannamut periaasiusut saniatigut allanik iliuuseqarfigineqartariaqarput ilumut ikilisarneqarnissaat illoqarfinniillu ingalassimatinneqarnissaat pisariaqavissutut isigineqassappat. Tamannalu misileraanikkut siunnersuuteqartup eqqaasaatigut anguneqarsinnaavoq.

Nunani allani misilerakkat ilaatigut ataatsimiititaliami eqqarsaatigineqarsinnaasut tassaapput eqqaaviit eqqaanni timmissanik tigutsisilinnik assiliartalersuisarneq, qarlornerinik højtalerikkut nipiliortitsisarnerit il.il..

Isumaqarpugut naalakkersuisut akissutigisaattulli taamaallaat piffinni aalajangersimasuni killilersuinerit qasukkartinneqarnerinnaasigut periaatsit allat misilerarneqarsinnaagaluarnerat pinngitsoortinneqassasoq taamalu ajornartorsiut qaangerneqanngitsuussalluni. Ajornartorsiummi pingaartumik terianniat eqqarsaatigalugit alliartuinnarpoq.

Tamakkuninnga oqaaseqarluta Inuit Ataqatigiinniit siunnersuutip ataatsimiititaliamit sukumiisumik oqaluuserineqarnissaa siunnersuutigissavarput.